

- Odgovori:* Sve su prihvaćene (4). Malo, jer su teške (3). Djelomično da djelomično ne (3).
3. Pjevaju li se popijevke koje odgovaraju pojedinom liturgijskom činu ili samo što narod znade pa makar ne odgovara duhu liturgije?
Odgovori: Pjevaju se one koje odgovaraju dijelovima mise (5), prema liturgijskom činu (3). Prema liturgijskom činu, a prije mise i poslije mise ono što zna sav narod (4).
4. Uči li se pjevati vjernike u crkvi ili samo vjeroučenike prigodom vjeronauka? Ima li Schola cantorum?
Odgovori: Rijetko se uči (3). Nema tko učiti (3). Jedino za P. Pričest ili za Firmu, Sch. cantorum nema (1). Nema Sch. cantorum (3). Ima Sch. cantorum (4). Vjernike uči iza mise, djecu na vjeronauku (1). Mladi uče, stariji prihvaćaju (2).
5. Sudjeluju li svećenici aktivno u učenju popijevke ili sve prepuštaju orguljašima? Postoji li suradnja između svećenika i orguljaša?
Odgovori: Postoji suradnja (4). Redovito svećenik, ponekad orguljaš (3). Svi sudjeluju (3). Sve vodi svećenik (1). Svećenik, ponekad sjemeništarc (1).
6. Kakve kvalifikacije imaju orguljaši?
Odgovori: Priučen (2). Razine kvalifikacije (4). Školovani orguljaši, časne sestre (5).
7. Pjeva li samo Božji narod ili ima i zborova u župama?
Odgovori: Pjeva narod (3). Cijela crkva (2). Božji narod (2). Narod i pjevački zbor (4).
8. Vaše mišljenje o svemu tome, prijedlozi?
Odgovor: Ne odbaciti ono što narod znade (3). Pjesmarica je dobra, ali koristim i Kantual, jer ima veći program (1). Trebalo bi izdati pjesme koje sav narod prihvaća i lako uči (1). Lako je tamo gdje je školovani orguljaš (2).

Ovako to izgleda u našoj samoborskoj regiji. Čini se da je najznakovitiji odgovor onaj posljednji: lako je tamo gdje je školovani orguljaš. On i svira kako treba, prihvaća ono što pjesmarica nudi, drži se liturgijskog čina i vremena, tu je na pomoć i sugestija *listića*. I ako još nastoji i svećenik podržati ta nastojanja i u njih se uključiti, onda ni uspjeh neće izostati. Nije uvijek lako naći za to vremena. Ali ako se prisjetimo od kolikog je značenja kako se provodi liturgija svetih čina u crkvi, onda se ipak i za to mora naći vremena. Jedino tako možemo naprijed. Jedino tako možemo doći do pravih rezultata, jedino tako možemo pjevati Gospodinu pjesmu novu, a ne se zadovoljiti sa starom, po onoj „jer to svi znaju”. Ali znat će i novo, ako im ponudimo, ako ih naučimo.

Dragutin KOMORČEC, upr. župe Stupnik

STANJE CRKVENE GLAZBE POSLIJE II. Vatikanskog sabora u Međimurju

U župnim crkvama Međimurja poslije II. vaticanskog sabora počele su se uvoditi nove liturgijske popijevke iz novijih crkvenih pjesmarica. Stare su se crkvene popijevke još zadržale, premda postupno iščezavaju, posebice one u međimurskom narječju. No, ni međimurske župe nisu bile pošteđene epidemije zabavnih duhovnih šansonu. Ipak sve više prevladavaju popijevke iz pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*.

novu, naročito antifone s psalmima. Antifonu pjeva narod i pjevački zbor (gdje postoji), a psalam solisti. Župnici nastoje da puk pjeva u liturgijskom duhu tj. ono što odgovara liturgijskim činima.

Pjevaju se, iz pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* u većini župa, slijedeće skladbe: *Ti si, Gospodine, baština moja* (89), *Gospodin je pastir moj* (93), *Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin* (108), *Milosrdan je i milostiv Gospodin* (118), *Blagoslivljat ću do vijeka* (124), *Hvali dušo moja* (125), *Blagoslivljat ću Gospodina* (129). Psalmi kao popijevke: *Dodite živomu vrelu* (153), *Kao što košuta* (155), *Vječna je ljubav njegova* (158), *Veliča duša moja* (160), *Obradovah se kad mi rekoše* (344), *Svi krajevi svijeta* (387), *Pošalji Duha svojega* (519), *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu* (573), *Milosrdan je i milostiv* (730), *U dom ćemo Gospodnji* (839).

U Međimurju je veoma malo školovanih orguljaša (sa nižom glazbenom školom). Stara generacija iz Bevarove celjske škole (!) je pomrla. Sada sviraju pretežno priučeni orguljaši, koje su orguljanju učili ili župnici ili stari orguljaši. Ponegdje svira i sam župnik. Tamo gdje su bolji orguljaši postoji i pjevački zbor, ali ponegdje stariji pjevači vode i orguljaša i "drže" zbor (!). Pozitivno je što svugdje župnik i orguljaš rade sporazumno, tako da se i obnova liturgije pomiče naprijed. Uz ove poteškoće, držim da bi se još mnogo toga moglo ispraviti i poboljšati uz malo dobre volje. Navest ću, iz nekih župa, ono što je bitno za shvaćanje stanja crkvene glazbe u Međimurju.

U župi *Goričan*: Novije su popijevke iz pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* dobro primljene, osobito skladbe Lj. Galetića. Pjevaju se popijevke koje uglavnom odgovaraju liturgiji. Pjevanje predvodi župnik a sudjeluju obje samouke orguljašice, srednjoškolke. Pjevačkog zbora nema, a pjevanje se popjevaka uči na vjeronauku i sa skupinom djevojaka koje su ujedno i "Schola cantorum" te u liturgiji započinju pjevanje psalama i popjevaka.

U župi *Dekanovec*: Postoji bogat repertoar starinskih popjevaka (stare međimurske popijevke pjevaju pretežno stariji). Mnoge su iz ostavštine pok. kantora Florijana Andrašeca (+1962). No, repertoar popjevaka je uređen točno prema pojedinim liturgijskim činima. Slično je i u Razkrižju. Od 1962. godine nema orguljaša. (Orgulje su obnovljene 1989.). Župnik uči pjevanje popjevaka sa svakom vjeronaučnom grupom, ponekad i puk iza nedjeljne poldanice ili iza rane mise. Za veće blagdane sviraju bogoslovi, na proštenju župnik. Pjevačkog zbora nema, pjeva puk.

Sv. Juraj na brijegu: Nastoji se pjevati ono što odgovara liturgijskim činima. Postoji pjevački zbor pa pjeva i narod i zbor.

Čakovec: Pjevaju se popijevke koje odgovaraju pojedinom liturgijskom činu. Orguljaš je svećenik, župa ima pjevački zbor, ali se rijetko pjevaju zborne skladbe.

Vratišinec: Također se nastoji pjevati u liturgijskom duhu. Orguljaš nije kvalificiran za taj posao, nije stalan i ne želi preuzeti obvezu učenja. Župnik uči nove popijevke i s pukom i sa vjeroučenicima, zbora nema, pjeva puk.

Mursko Središće: Još uvijek se popijevke ne biraju prema vrsti i dijelu bogoslužja. Samo djeca povremeno uče popijevke na vjeronauku, orguljaša nema, pjeva puk.

Macinec: Župnik sudjeluje u učenju popjevaka u crkvi i na vjeronauku. Orguljašica ima srednju glazbenu školu. Pjeva puk, a za veća slavlja mješoviti pjevački župni zbor.

Svojevremeno su nas u Međimurju preplavile šansone. Jedne godine, gotovo u svakoj župi, firma je započinjala sa *Kriste u... Glory, glory...* Sada se još drži na površini *Krist jednom stade na žalu*. Ipak sve više se ističu u liturgijskom smislu kvalitetnije popijevke. Gotovo u svakoj župi se pjeva Peranova misa, a negdje znaju i Leščanovu i onu od Crnkovačkog. Ima nekoliko zborova koji pjevaju i po nekoliko četveroglasnih misa. U jednoj župi pjeva cijela crkva, ali "ukrivo". Nije narod kriv. Orguljaš svira bez takta, desnom rukom u tercama, a lijevom oktavu niže isto tako. Zvuči kako tako kad popijevka završava na terci ili kvinti. No, kako strašno zvuči ako završava na tonici, pa u altu i basu terca, ali narod pjeva. Dobro bi došao školovan orguljaš ili da barem župnik znade nešto svirati.

Po međimurskim župama se tu i tamo zadržala po koja starinska popijevka u međimurskom narječju. *No iščezavaju!* Za sviranje tih popjevaka traži se vještiji orguljaš. Nekada su se kod ranih misa pjevale gotovo samo međimurske popijevke. Mislim da bi više pozornosti i brige trebalo posvetiti glazbenom odgoju sjemeništara i bogoslova. Tražiti od njih da nauče, pa makar i samo jednim prstom, odsvirati dionice iz pjesmarica. Liturgijski život župe, pa i glazbeni, ovisi u prvom redu o župniku.

Stjepan SLAVIČEK, župnik u Razkrižju

ORGULJSKI KONCERTI U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI

U organizaciji Koncertne direkcije Zagreb, u ljetnim mjesecima 1992. godine u zagrebačkoj je katedrali održan ciklus orguljskih koncerata pod naslovom *Orgulje Zagrebačke katedrale*. U ovom vrlo uspjelom ciklusu duhovne glazbe podjednako su kao izvođači bili zastupljeni i naši hrvatski orguljaši kao i oni inozemni.

Ciklus je otvoren 16. srpnja 1992. nastupom mađarske orguljašice *Zsuzse Elekes*. Ova nam je umjetnica u prvom dijelu svog koncerta izvela *Preludij i fugu u e-molu*, BWV 548 J.S. Bacha kao i Bachovu koralnu predigru "*Schmücke dich, o liebe Seele*", BWV 654, *Preludij i fugu na temu B-a-c-h-F.* Liszta. U drugom dijelu svog koncerta Z. Elekes izvela je *Te Deum* Imre Solyoka, što je u stvari kratka fantazija na temu gregorijanskog *Te Deum* te simfonijski koral "*Jesu meine Freude*", op. 87, br. 2 sa stavcima *Introduzione (Inferno)*, *Canzone* i *Fuga con Corale* njemačkog skladatelja Sigfrida Karg-Elerta.

Na drugom koncertu, iz niza *Orgulje Zagrebačke katedrale*, nastupio je mladi zagrebački orguljaš *Mario Penzar* i trubač *Stjepan Filipić*. Prvi dio njihova koncerta bio je obilježen skladbama starih majstora. Na početku nam je ovaj umjetnički duo izveo *Sedam francuskih renesansnih skladbi* za trublju i orgulje C. Gervaisa; slijedio je "*Balletto del granduca*" za orgulje J.P. Sweelina te *Prva sonata u F-duru* za trublju i

orgulje P. Baldassarea. U drugom dijelu izvedena su slijedeća djela: koralna predigra "*Ach Herr, mich armen Sünder*" za orgulje D. Buxtehudea, *Voluntary* za trublju i orgulje G.F. Händela, *Preludij, fuga i ciacona u C-duru* za orgulje D. Buxtehudea te na koncu *Koncert u D-duru* za trublju i orgulje J.F. Fascha sa stavcima: *Allegro*, *Largo* i *Allegro moderato*. Austrijski orguljaš *Emanuel Amtmann* predstavio nam se u Zagrebačkoj katedrali 6. kolovoza 1992. s djelima njemačkih i francuskih majstora. U prvom dijelu svog recitala izveo nam je *Fantaziju u G-duru*, BWV 572 J.S. Bacha kao i Bachov koral "*Wen wir in höchsten Nöten sein*", BWV 641 te *Praeludim, Pastorale, Toccato i Fugu* iz "*12 komada*", op. 59 M. Regera. U drugom dijelu koncerta austrijski orguljaš iz Graza izveo je "*Le banquet céleste*" i "*Apparition de l'église éternelle*" francuskog orguljaša i skladatelja O. Messiaena te "*Chant de paix*" i "*Rapsodie gregorienne*" J. Langlaisa.

Orguljaš *Johann Trummer* nastupio je u Zagrebu 13. kolovoza 1992. Na početku je izveo *Preludij i fugu u C-duru*, BWV 547 J.S. Bacha kao i dvije Bachove koralne obradbe "*Allein Gott in der Höh sei Ehr*", BWV 662 i "*Komm, Gott Schöpfer, Heiliger Geist*", BWV 667. Nakon Bachovih djela J. Trummer je izveo *Magnificat u D-duru* J.F. Dandrieua, a potom *Fantaziju u f-molu*, KV 608 W.A. Mozarta. Orguljaš J. Trummer predstavio nam je u drugom dijelu koncerta suvremenog austrijskog skladatelja A.F. Kropfreitera odsviravši njegovu skladbu "*Triplum super Veni Creator Spiritus*" sa stavcima *Introduktion*, *Trio* i *Allegro*. Koncert je završen s izvedbama Regerove koralne fantazije op. 40 br. 1, „*Wie schön leucht'uns der Morgenstern*”.

U okviru ciklusa *Orgulje Zagrebačke katedrale* 20. kolovoza zagrebačkom se slušateljstvu predstavila orguljašica *Hrvojka Mihanović-Salopek* i istaknuta sopranistica *Nada Ruždjak*. Najprije su izvele nekoliko odabranih moteta hrvatskih ranobaroknih majstora Vinka Jelića i Ivana Lukačića i to ovim redom: *Oculi tui Deus*, *Laetamini in Domino*, *Ricercar IV* i *Viri sancti* Vinka Jelića te *Sicut cedrus* i *Cantabo Domino* Ivana Lukačića. Slijedio je *Ofertorij* za orgulje F. Couperina, a potom *Benedictus* J. Haydna. Prvi dio koncerta završen je izvedbom *Agnus Dei* iz "*Krunidbene mise*", KV 317. U drugom dijelu koncerta zagrebačke umjetnice N. Ruždjak i H. Mihanović-Salopek izvele su nam *Panis angelicus* za sopran i orgulje C. Francka; potom je slijedila *Toccata u g-molu* za orgulje F. Dugana. Nakon izvedbe Regerove *Mariä Wiegenlied*, uslijedila je završna točka *Ave maria* G. Verdija. Zagrebačka orguljašica *Ljerka Očić-Turkulin* i violončelistica *Tanja Andreić* na svom su koncertu u ciklusu *Orgulje Zagrebačke katedrale* izvodile djela J.S. Bacha. Iz bogatog opusa J.S. Bacha umjetnice su se odlučile za tri sonate koje su izvorno pisane za violu da gamba i čembalo. Umjetnice su ih izvele u verziji za violončelo i orgulje i to ovim redom: 1. *sonata u G-duru*, BWV 1027 sa stavcima: *Adagio*, *Allegro* ma non tanto, *Andante* i *Andante moderato*; 2. *sonata u D-duru*, BWV 1028 sa stavcima: *Adagio*, *Allegro*, *Andante* i *Allegro* te 3. *sonata u g-molu*, BWV 1029 sa stavcima: *Vivace*, *Adagio* i *Allegro*. Koncert je zaključen Bachovim *Preludijem i fugom u Es-duru*, BWV 694 za orgulje.

AKS